

Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze

Akademický rok 2017/18

Oponentský posudek bakalářské práce Ivany Sobotkové, ***Koexistence Církve československé (husitské) a církve římskokatolické v Obci Studnice u Náchoda***

66 stran, 5 stran textových příloh

Bakalářská práce Ivany Sobotkové se z celkového rozsahu 66 stran téměř do poloviny textu zabývá teoretickými, historickými a obecnými souvislostmi, kdy se o jejich vztahu k vlastnímu tématu své práce zmiňuje pouze útržkovitě. Až od str. 29 začíná psát o situaci v regionu a k vlastnímu výzkumu se dostává až od str. 41.

V první polovině textu se nedaří efektivně propojit obecná a konkrétní témata, zčásti i proto, že autorka nepřistupuje kriticky k použité literatuře a čerpá bez rozdílu přístupu z dobové církevně zakotvené literatury i z pozdějších a současných textů religionistů a historiků, nezkoumá úhly pohledu, odstup a profesní zaměření (strategie) jednotlivých autorů a pouze vedle sebe klade vybrané informace a názory. Důsledně aplikovaná kompilace a komparace by této části práce jistě prospěla a pomohla by i k přesnějšímu a uvážlivějšímu stanovení otázek pro vybraný vzorek respondentů, s ohledem k jejich věku a možným zkušenostem ve sledovaném období. Myslím, že takto regionálně zaměřené práci by prospěla i komparace s dobovými církevními periodiky, ve kterých by si autorka ověřila, jaká témata se v jednotlivých církvích v určitých obdobích akcentovala a jak se na církevní úrovni řešily otázky, které si stanovila.

Cílem výzkumu bylo soužití dvou křesťanských církví v jedné obci. I když to autorka výslovně neuvedla, z formulace výzkumné otázky vyplývá, že se hodlá zabývat obdobím od roku 1920 až do současnosti. Jako zdroje zvolila vzpomínky obyvatel obce „co zažili nebo slyšeli od svých předků (...) od doby, co mají v povědomí až do současnosti“. Je ovšem otázka, jak se k tak dlouhému období mohou vyjadřovat respondenti narození mezi lety 1928 až 1981.

Zvolená metoda: kvalitativní výzkum na základě rozhovorů s devíti respondenty narozenými v rozmezí let 1928, 1929, 1931, 1933, 1940, 1949, 1952, 1977, 1981, z nichž dva jsou příslušníci CČSH, dva příslušníci římskokatolické církve, dva jsou z rodiny CČSH, ale nejsou příslušníky církve, jedna respondentka je z katolické rodiny, ale není příslušnicí církve, dva respondenti jsou z rodin bez církevní tradice. Autorka sama neuvádí svou situaci, ale nepracuje dále ani s uvedenými zjištěními o respondentech, rozlišuje je jménem, takže čtenář si pak zpětně může dosadit věk a příslušnost, ale autorka v závěru pak zpracovává jejich odpovědi na jednotlivé otázky bez rozlišení, zda může jít o autentickou (často dětskou) vzpomínku či vzpomínku z dospělého věku či stáří nebo přijatý konvenční přístup či obecný dojem.

Tématické okruhy otázek:

1. Podoba vnější religiozity (veřejných projevů víry) v minulosti, období 1920-1948
2. Osoba faráře
3. Ženy a církev
4. Konverze (důvody obecné a důvody osobní)
5. Mezikonfesní sňatky
6. Podoba vnější religiozity (veřejných projevů víry) v minulosti, období 1948-1989
7. Vztahy mezi příslušníky obou konfesí

## 8. Podoba vnější religiozity (veřejných projevů víry) v současnosti

Stanovila si studentka otázky předem a nebo až poté, kdy věděla v jakém věku budou její respondenti? Skutečně si i po realizovaném výzkumu stále myslí, že ty otázky jsou relevantní k vybranému vzorku respondentů, respektive k jejich věku, zkušenostem a pohledu v obdobích, která ji zajímala? Je třeba (a vůbec možné) při použití kvalitativní metody výzkumu rozlišovat autentické osobní vzpomínky dítěte, dospělého člověka nebo starce, ženy či muže, od konvencí osvojených v dospělosti nebo tradovaných příběhů (pohled na úlohu faráře nebo žen v církvi, otázky celibátu)?

Nepopírám, že téma práce je aktuální a potřebné, že zaznamenané odpovědi jsou zajímavé, ale podle mého názoru se s nimi mělo v závěru dále pracovat, aby bylo jasné o čem vlastně vypovídají. Zdá se mi, že kvůli nedůsledné aplikaci kvantitativní metody na vybraný vzorek respondentů a omezenému výběru a nekritické práci s prameny se autorce podařilo v závěru práce dospět jen k povrchním dojmům, která nevypovídají nic konkrétního o vztahu dvou církví v jedné obci v průběhu cca 100 let ani o širším konfesním a historickém kontextu tohoto vztahu.

Uznávám, že propojení obecné teorie a historie s historií regionální je náročný úkol a autorka se snažila k němu přistupovat metodicky a v širokých souvislostech, proto i přes výše uvedené výhrady práci doporučuji k obhajobě s hodnocením v e l m i d o b ř e.

V Trstěnici dne 28.8. 2018

PhDr. Blanka Altová Ph.D